Р е п у б л и к а С р б и ј а
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ
Број: 4/0-02-42/09-07
Датум: 8.5.2009. године
Београд

На основу члана 8. и 33. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 79/05), Савет Комисије за заштиту конкуренције на 122. седници одржаној 8.5.2009. године, у поступку покренутом по захтеву Специјализованог произвођача опреме за борилачке спортове, ИПОН д.о.о. Инђија, са седиштем у Инђији, ул. Ф. Вишњића бр. 5, кога заступа законски заступник, директор Драгомир Миљковић, преко пуномоћника, адвоката Милана Ђурића из Београда, Булевар Војводе Мишића 25, против Привредног друштва за трговину BMA Trading д.о.о. Београд, Светозара Папића бр. 3а, кога заступа законски заступник директор Бојан Радић, преко пуномоћника адвоката Срђана Ђорђевића из Београда, Чубрина 10, и Карате федерације Србије, Кнез Михајлова бр. 7, Београд, кога заступа законски заступник, председник Зоран Јерковић, ради утврђивања да је Уговор закључен дана 25. августа 2006. године у Београду, између Карате федерације Србије и Привредног друштва за трговину BMA Trading д.о.о. Београд, акт који за циљ и последицу има битно спречавање и ограничавање конкуренције на релевантном тржишту, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

1. **УТВРЂУЈЕ СЕ** да је одредба члана 4. Уговора закљученог дана 25. августа 2006. године у Београду, између Карате федерације Србије, Кнез Михајлова бр. 7, Београд и Предузећа BMA Trading доо из Београда, Светозара Папића бр. 3а, забрањени споразум из члана 7. Закона о заштити конкуренције, који за циљ и последицу има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту продаје заштитне борилачке опреме - рукавица и штитника за потколенице и рис стопала, израђене по стандардима Светске карате федерације, односно која носе ознаку „WKF Approved”, на територији Републике Србије.

2. Ништава је по самом закону одредба члана 4. Уговора из става 1. диспозитива овог решења.

3. НАЛАЖЕ СЕ Карате федерацији Србије, Кнез Михајлова бр. 7, Београд да на својој веб страници као и у најмање једном дневном листу који излази на територији Републике Србије објави да такмичари у борбама на такмичењима која организује КФС и која се налазе на његовом календару такмичења могу користити било коју марку заштитне опреме - рукавица и штитника за потколенице и рис стопала, израђене по стандардима Светске карате федерације, односно која носи ознаку „WKF Approved".

4. НАЛАЖЕ СЕ Карате федерацији Србије, Кнез Михајлова бр. 7, Београд да доказ о извршењу налога из става 3. диспозитива овог решења достави Комисији за заштиту конкуренције у року од 30 дана од дана пријема решења.

5. Ово решење се објављује у „Службеном гласнику РС".

О б р а з л о ж е њ е

Комисији за заштиту конкуренције достављен је допис Министарства трговине и услуга Републике Србије бр. 011-03-30/08-02 од 26.2.2008. године, којим је на даљу надлежност прослеђен допис Специјализованог произвођача опреме за борилачке спортове, ИПОН доо Инђија, са седиштем у Инђији, ул. Ф. Вишњића бр. 5 (у даљем тексту: Ипон). У допису наведеног произвођача опреме изнето је да од јесени 2006. године има проблем са пласманом производа на домаћем тржишту а да је једини разлог за то наметање обавезе од стране Карате федерације Србије (у даљем тексту: КФС) да сви такмичари на домаћим такмичењима наступају искључиво у заштитној борилачкој опреми - рукавице и штитници за потколеницу и рис стопала марке „АДИДАС". Према наводима у пријави, ова обавеза се односи на све клубове, такмичаре и све узрастне категорије, с обзиром на то да је КФС директно и преко регионалних карате савеза (Београдски карате савез, Карате савез Војводине и Карате савез Централне Србије) упућивао дописе у којима је наводио да је обавеза клубова да њихови такмичари морају да носе искључиво „АДИДАС" заштитну борилачку опрему. Такође је наведено да је КФС у 2006. години закључио уговор са увозником „АДИДАС" заштитне опреме, Предузећем ВМА Tradinga доо Београд, Светозара Папића бр. 3а, Београд (у даљем тексту: БМА Trading), на период од 5 година, у којем се КФС обавезао да ће донети пропис којим ће обавезати такмичаре да носе искључиво „АДИДАС" заштитну борилачку опрему - рукавице и штитнике за потколеницу и рис стопала (у даљем тексту: заштитна опрема). Поред наведеног, подносилац захтева је изнео став да је неспорно право КФС да изабере марку опреме за репрезентацију, али да сматра да нема право да обавеже све такмичаре из свих клубова на територији Републике Србије (у даљем тексту: РС) да наступају у заштитној опреми марке „АДИДАС". Према информацијама подносиоца захтева, судије на зонским и осталим домаћим такмичењима имају обавезу да пре наступа такмичара погледају марку опреме. С обзиром на то да опрему купују родитељи такмичара који су углавном деца узраста 10-15 година, подносилац захтева је изнео да има информацију да се регионални

савези, клубови и родитељи жале на овакву одлуку, будући да им је опрема марке „АДИДАС” наметнута и прескупа за разлику од осталих које су повољније, а такође су одговарајућег квалитета.

Подносилац захтева је закључио наводе констатацијом да почетком марта 2008. године почињу регионална такмичења, а да на дописима КФС, који се упућују пред такмичење, стоји напомена да су такмичари обавезни да носе заштитну опрему марке „АДИДАС”, из ког разлога клубови и такмичари не могу да купују другу опрему, плашећи се да и поред плаћене котизације неће моћи да наступају.

Подносилац захтева је доставио и писмене доказе и то:

- копију Уговора између КФС и BMA Trading, заступника борилачке опреме „АДИДАС” за територију Србије, закљученог 25.08.2006. године (у даљем тексту: Уговор);
- дописе Ипон упућене КФС од 26.02. и 15.11.2007. године и Карате савезу Војводине од 20.12.2007. године (позиви за сарадњу);
- допис Уније произвођача текстила упућен Карате савезу западне и источне Србије и КФС;
- дописе упућене клубовима од стране КФС (позиви за Школско првенство Војводине (такмичење основних и средњих школа), КУП Војводине за полетарце, млађе и старије пионире и наде и Првенство зоне СРЕМ) и
- извод из одлуке Управног одбора КФС од 1.9.2006. године.

Закључак о покретању поступка и одговор на захтев

На основу наведеног захтева и члана 57. и 58. Закона о заштити конкуренције (у даљем тексту: Закон), председница Савета Комисије је донела закључак о покретању поступка по захтеву бр. 4/0-03-114/08 од 14.03.2008. године против предузећа BMA Tradinga и Карате федерације Србије, ради утврђивања да је предметни Уговор забрањени споразум у смислу члана 7. Закона.

Против закључка о покретању поступка, BMA Trading је преко пуномоћника, уложио жалбу дана 21.3.2008. године, у којој је истакао да је погрешно утврђено чињенично стање и да је учињена битна повреда одредаба поступка, те да је циљ предметног Уговора заштита такмичара а никако повреда конкуренције. Савет Комисије је одлучујући о жалби донео решење бр. 4/0-03-114/08-06 од 09.04.2008. године којим је жалбу одбио као неосновану.

Дописом од 21.3.2008. године КФС је доставио одговор на захтев, обавештавајући Комисију да заштитна опрема подносиоца захтева не испуњава стандарде које налаже Светска карате федерација (у даљем тексту: WKF), као и да није на списку дистрибутера заштитне опреме. Такође је изнето да Ипон не може да одговори захтевима домаћег тржишта, како по питању квалитета, тако и по питању потребне количине заштитне опреме. Подвучено је да се предметни Уговор односи на

заштитну опрему, што је само један део асортимана Ипона, да је право КФС да пропише обавезну заштитну опрему како би се на најбољи начин штитили спортисти, као и да BMA Trading продаје заштитну опрему марке „АДИДАС" повољније од дистрибутера у свим земљама у окружењу. Одговор на захтев је закључен наводима да је КФС својим правилником обавезао такмичаре да носе заштитну опрему марке „АДИДАС" само на официјелним, националним и регионалним такмичењима, док се ова обавеза не односи на остала такмичења, турнире и купове, тако да је однос такмичара који су у обавези да носе прописану заштитну опрему према онима који то нису 30:70.

У одговору на захтев законског заступника BMA Trading од 28.3.2008. године, поновљени су наводи изнети у жалби на закључак о покретању поступка. Законски заступник BMA Trading је потврдио да се клубовима достављају дописи са напоменом о обавезној заштитној опреми, али је истакао да коришћење друге опреме нико није оспорио, нити је било који такмичар искључен са такмичења зато што није имао одговарајућу опрему. Изнео је да је нетачна тврдња подносиоца захтева да се обавезном ношењу заштитне опреме марке „АДИДАС" противе регионални савези из разлога што је Уговор закључен на основу једногласно донете одлуке Управног одбора КФС, за коју су гласали и регионални савези, о чему сведочи извод из одлуке Управног одбора КФС од 24.3.2008. године. Према даљим наводима, обавезна заштитна опрема се односи само на турнире у календару КФС, а то значи на званичне купове, првенства региона, национална првенства и известан број турнира који су утврђени календаром. Такође је подвукао да је BMA Trading већ годинама једино лиценцирано друштво од стране WKF, чија је препорука свим националним савезима да и на такмичењима националног нивоа користе опрему са ознаком „WKF Approved" (одобрено од стране Светске карате федерације). Констатовао је да је суштина Уговора адекватна здравствена и безбедносна заштита такмичара, с обзиром на то да је карате борилачки спорт и ударци који се задају рукама и ногама могу бити опасни. Са његовог становишта, недопустиво је да се такмичари боре са штитницима различите дебљине, масе и тврдоће, те осталом опремом која их не штити у потребној мери, јер је произведена у нестручним и недовољно технички опремљеним малим мануфактурама. Поменуо је и значај материјалне користи који из Уговора произлази за КФС, будући да је веома битно да се обезбеде средства за карате спорт који, иако спада у трофејне спортове, нема довољно средстава.

Дана 31.3.2008. године одговор на захтев доставио је пуномоћник BMA Trading. У том одговору се истиче да предметни Уговор није акт који за циљ или последицу има или може имати битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на релевантном тржишту, већ је циљ тог Уговора да се такмичари заштите од повреда и то према стандардима Светске карате федерације. Подвукао је да је WKF дала препоруке свим националним савезима да се и на њиховим такмичењима могу такмичити само такмичари који имају заштитну опрему на којој се налази ознака „WKF Approved". Даље се наводи да је КФС, у циљу усклађивања правилника о опреми са правилницима WKF, закључила Уговор са BMA Trading, јединим продавцем заштитне опреме на територији РС која испуњава стандарде

WKF. Посебно је подвучено да ниједан други произвођач заштитне опреме са ознаком „WKF Approved” не продаје робу на тржишту Србије. Оспоравајући наводе из захтева да слични примери не постоје у „Италији и другим земљама”, пуномоћник BMA Trading тврди да је Карате федерација Француске усвојила правила WKF, те да користи свега два бренда заштитне опреме на својим такмичењима и то АДИДАС и НОРИС. Подносилац захтева је према наводима пуномоћника BMA Trading, произвођач опреме која не задовољава стандарде WKF, из ког разлога такмичари на светском такмичењу не би могли да наступају у опреми подносиоца захтева. Такође је наведено да такмичења која су предмет Уговора не могу бити релевантно тржиште у смислу Закона и Уредбе о критеријумима за утврђивање релевантног тржишта, као и да BMA Trading закључивањем предметног Уговора није дошао у позицију да подиже цене на мало и тако доведе до пада тражње робе, раста трошкова производње и висине профита. Поред тога, изнето је да постоји велики број такмичења која се константно одржавају а нису на календару такмичења КФС, тако да се на истима може наступати у опреми било ког произвођача, као што се и на тренинзима наступа у опреми било ког произвођача. У покушају одбране става да и у другим борилачким спортовима постоје овакви прописи, изнето је да Боксерски савез Србије не дозвољава наступ у рукавицама без ознаке „AIBA licenced”, коју поседује мали број произвођача.

Имајући у виду да је чланом 4. Уговора, КФС преузео обавезу да ће донети пропис којим ће се утврдити обавеза да на свим такмичењима која организује КФС и која се налазе на његовом календару такмичења, такмичари у борбама могу користити искључиво рукавице и штитнике за потколенице и рис стопала марке „АДИДАС” „WKF Approved”, наложено је КФС да достави одговарајући пропис.

Уз допис од 14.4.2008. године КФС је доставио Такмичарски правилник КФС из септембра 2007. године. Увидом у Такмичарски правилник КФС утврђено је да члан 55. носи назив „Заштитна опрема” и прописује да такмичари морају имати заштитну опрему предвиђену Правилником о борењу и суђењу WKF и КФС. Увидом у извод из Правилника WKF, који је такође достављен уз наведени допис утврђено је да се у члану 2. под називом „Службена униформа” поднаслов „Такмичари” тачка 8) прописује да је следећа заштитна опрема обавезна и то: рукавице одобрене од WKF, гумени штитници за зубе, женски штитници за груди одобрени од WKF, штитници за потколенице одобрени од WKF и штитници за рис стопала одобрени од WKF. У истом члану тачка 12) прописује да је дужност судије да провери пре сваког меча или борбе да такмичари носе одобрену опрему (у случају континенталних, међународних или националних првенстава опрема која је одобрена од WKF се мора одобрити и не може се забранити). Тумачећи члан 55. Такмичарског правилника КФС, дописом од 13.05.2008. године, КФС је обавестио Комисију да Такмичарски правилник КФС дефинише питања везана за такмичење, па и за ношење обавезне заштитне опреме, као и да стручна тела и комисије КФС прате промене у Светској карате федерацији и аутоматски их имплементирају у функционисање рада КФС путем одлука. Даље је изнето да у моменту увођења обавезне заштитне опреме од стране Светске карате федерације и у моменту избора

„АДИДАС” опреме за потребе КФС, у нашој земљи није постојао ниједан други сертификовани произвођач, ни дистрибутер производа поменуте марке, као што не постоји ни данас.

Допуњавајући захтев од 3.3.2008. године подносилац захтева је доставио допис од 12.5.2008. године, у којем је изнео да се препорука Светске карате федерације о ношењу заштитне опреме израђене по њеним стандардима односи на национална првенства а не на регије, подрегије, зоне, окружна такмичења, итд. Према наводима подносиоца захтева, КФС се независно од тога, позива на одлуку Управног одбора КФС од 1.9.2006. године и исту доставља регионалним савезима. Подносилац захтева истиче да се препорука WKF односи на национална такмичења, што су такмичења која се налазе на календару такмичења КФС, из ког разлога је доставио календар такмичења КФС за 2006/2007. годину, тврдећи да ту нису обухваћена регионална такмичења и такмичења по зонама које сваки регионални савез одржава (првенство Срема, јужне Бачке, северне Бачке, јужног Баната, северног Баната, зоне исток, запад, итд). Даље наводи да се само по 4 првопласирана такмичара у категорији регионалних такмичења пласирају на национално такмичење и на њих може да се односи обавеза ношења заштитне опреме израђене према стандардима WKF. И поред тога, регионални савези су упућивали дописе организаторима такмичења са напоменом да је за све учеснике на зонама обавезно ношење заштитне опреме израђене према стандардима WKF. Такође је изнео да накнада за добијање сертификата, којим се потврђује да је заштитна опрема израђена према стандардима WKF, износи око 40.000 евра и да у свету има само 5 произвођача заштитне опреме који су израђени према наведеном стандарду. Иако многе стране карате федерације на такмичењима у сопственој организацији не захтевају да такмичари користе опрему која је „WKF Approved”, на дописима КФС за зонска и регионална такмичења стоји следећа напомена: Важно - обавезна „АДИДАС” опрема „WKF Approved”. На аргумент КФС да „АДИДАС” опрема „WKF Approved” обезбеђује потпуну безбедност такмичара истиче да је у питању комерцијални, односно монополски интерес.

Имајући у виду да је законски заступник КФС више пута извештавао овлашћено лице Стручне службе Комисије за вођење поступка да је спреман да учини све што је потребно да отклони евентуалну неправилност у поступку избора заштитне опреме од стране КФС, одржан је састанак дана 21.5.2008. године, у просторијама Комисије. Том приликом пуномоћник BMA Trading није био спреман да прихвати измену Уговора већ је изнео да ће о томе одлучити пошто добије допис Комисије у којем ће бити изнето шта се све ставља на терет његовом клијенту. Дописом од 27.5.2008. године упућен је позив пуномоћнику BMA Trading да предложи начин на који би се Уговор ускладио са Законом уз констатацију шта из Уговора и постојеће документације произлази. С обзиром на то да BMA Trading није предложио начин на који би се Уговор ускладио са Законом, одређено је извођење доказа саслушањем странака на усменој расправи.

Усмена расправа

Дана 23. јануара 2009. године одржана је усмена расправа у присуству Савета Комисије и законских заступника странака у поступку, те пуномоћника законског заступника ИПОН доо Инђија, адвоката Милана Ђурић.

Законски заступник BMA Trading је изнео да његов пуномоћник није обавештен о одржавању усмене расправе и да је од њега инструиран да не даје никакве изјаве. Упознат је са чињеницом да је било потребно његово лично изјашњење, због чега је лично позван, али да му нико не би ускратио присуство пуномоћника, кога је могао сам да обавести и да у присуству истог дође на расправу, као што је учинио и подносилац захтева. И поред тога, поновио је да не жели да даје никакве изјаве без присуства свог пуномоћника и да из тог разлога нема потребе ни да присуствује усменој расправи, па је исту напустио.

Законски заступник КФС је изјавио да у моменту потписивања Уговора није био председник КФС, те да схвата да је направљена грешка и да жели да усклади Уговор са Законом. Сматра да је било логично да се Уговор потпише са јединим заступником опреме која је „WKF Approved". С тим у вези је изнео да КФС већ од 1. септембра 2008. године није послао ниједан допис којим би обавезао такмичаре да носе опрему марке „АДИДАС", већ су такмичари обавезни да носе само заштитну опрему која је одобрена од стране Светске карате федерације, тј. која носи ознаку „WKF Approved". Заступник КФС је даље навео да ће апсолутно поступити у складу са ставом Комисије и обавестити јавност преко веб странице КФС да предметни Уговор није више валидан. Подвукао је да је у међувремену КФС јавно објавио оглас у дневној штампи, којим је позвао дистрибутере и произвођаче карате опреме на сарадњу, те да су понуде доставиле осим странака које учествују у овом поступку друштва Pride спорт д.о.о. Београд и Фитекс д.о.о. Београд, што је констатовано у записнику КФС бр. 354-08 од 15.10.2008. године, достављеном Комисији.

На питање како је обезбеђена примена Уговора, заступник КФС је изјавио да је донет Такмичарски правилник КФС, којим је уведена обавеза поштовања стандарда Светске карате федерације у погледу заштитне опреме а такође је у дописима за шампионат истицана обавеза ношења опреме марке „АДИДАС".

Одговарајући на питање о такмичењима на којима је обавезна наведена заштитна опрема, изнео је да су то официјелна такмичења у календару КФС Србије и првенства три региона (Београда, Војводине и Уже Србије), као и да је однос такмичења на којим је обавезна наведена заштитна опрема према оним такмичењима на којима није 30:70. Изјавио је да не постоји могућност коришћења заштитне опреме која гарантује квалитет а није израђена по стандардима „WKF Approved" и да је обавеза КФС да поштује стандарде Светске карате федерације.

Објашњавајући да ли и зонско такмичење спада у национално такмичење, заступник КФС је изјавио да је Карате савез Војводине као регионални савез, члан КФС и да је такође овлашћен да обавеже такмичаре на ношење наведене заштитне опреме, али само на елиминационим такмичењима. Додао је да ако је на неком позиву за такмичење упућеном од стране неког регионалног савеза постојала инструкција да је обавезно ношење заштитне опреме марке „АДИДАС", претпоставља да је у питању била грешка. Изјавио је да у РС има 500 клубова, од којих је у КФС преко регионалних савеза укључено 286 клубова. Набројао је следеће турнире на којима је обавезно ношење заштитне опреме: национални шампионат и куп, регионални шампионат и куп, „Златни појас" Чачак, „Дунав" куп, „Нови сад-опен" и трофеј Београда „Београдски победник".

Пуномоћник подносиоца захтева је истакао да подржава постојање одређених стандарда за заштитну опрему на карате такмичењима али да се такмичари не могу обавезати да носе опрему искључиво једне марке.

Након одржане јавне расправе, Комисија је дана 23.01.2009. године, упутила допис законском заступнику BMA Trading и његовом пуномоћнику, са записником са усмене расправе, уз налог за изјашњење на наводе осталих странака.

У допису од 4.2.2009. године, пуномоћник BMA Trading је навео да је законски заступник КФС и сам потврдио да од 1.9.2008. године не поштује предметни Уговор, иако је Уговор и данас на снази. Сматра да спорном одредбом Уговора нико не утиче на такмичаре да купују опрему других произвођача и да је користе за тренинге и друга такмичења. Није оспорио број такмичења на којима је обавезно ношење заштитне опреме по стандардима „WKF Approved". Истакао је да такве уговорне клаузуле користе и карате федерације других земаља, па због тога немају проблем са телима за заштиту конкуренције тих земља. Према пуномоћнику BMA Trading, Светска карате федерација је препоручила националним савезима да направе овакве уговоре, чији је превасходни циљ безбедност такмичара а и у тренутку закључења Уговора, у РС није могла да се купи опрема друге марке. На крају наводи да „Комисија покушава да дође до закључка какав је по својој правној природи спорни уговор", што не спада у њену надлежност, те да није у надлежности Комисије да се „бави тумачењем чланова који ни на који начин не спадају у њену надлежност".

У поступку утврђивања да ли је Уговор закључен дана 25. августа 2006. године у Београду између Карате федерације Србије и Привредног друштва за трговину BMA Trading д.о.о. Београд забрањени споразум у смислу члана 7. Закона, односно акт којим се битно спречава и ограничава конкуренције на релевантном тржишту, Савет Комисије је на основу достављене документације и осталих изведених доказа утврдио следеће чињенице.

Релевантно тржиште

Чланом 6. Закона о заштити конкуренције прописано је да релевантно тржиште обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту. Релевантно тржиште производа је скуп роба и/или услуга који су замењиви под прихватљивим условима од стране корисника тих роба и/или услуга, нарочито у погледу њиховог својства, уобичајене намене и цене. Релевантно географско тржиште је територија на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти услови конкуренције, који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама.

Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС" број 94/05) (у даљем тексту: Уредба) ближе су одређени критеријуми за дефинисање релевантног тржишта производа.

Члан 2. Уредбе прописује да се релевантно тржиште утврђује применом теста малог, али значајног и трајнијег повећања цене од стране претпостављеног монополисте, при чему је мало, али значајно повећање цена у смислу Уредбе повећање цена од најмање 5% до највише 10%, а трајније повећање цена је повећање цена до једне године. Истим чланом је такође прописано да је један од критеријума на основу којег се врши процена нивоа пада тражње робе или услуге изазваног повећањем цена, могућност опредељења купаца за куповину других роба или услуга које су замена за предметну робу или услугу. Примена теста је прописана у сврху утврђивању најужег тржишта за одређену робу или услугу на којем би претпостављени монополиста могао профитабилно да примени мало, али значајно и трајније повећање цена.

У циљу испитивања који производи могу бити замена заштитној борилачкој опреми која носи ознаку „WKF Approved" на територији РС, применом члана 3. Уредбе утврђено је да су на тржишту РС поред заштитне опреме марке „АДИДАС" присутни домаћи произвођачи заштитне опреме као што је ИПОН, Спорт-монтекс Горњи Милановац и др. Такође, на тржишту продаје заштитне борилачке опреме присутна је заштитна опрема из увоза која се продаје по спортским радњама као што су нпр. Макс спорт, Треф спорт и друге. У овим радњама се може наћи заштитна борилачка опрема произвођача марке „Pride" коју увози друштво Pride sport доо Београд, али и других произвођача опреме која није „WKF Approved". Ако је полазна основа да се продаја заштитне опреме - рукавице и штитници за потколеницу и рис стопала на територији РС (како домаће производње, тако и из увоза) налази на истом тржишту као и продаја заштитне опреме - рукавица и штитника за потколеницу и рис стопала израђених по стандардима Светске карате федерације („WKF Approved"), требало би доказати да су са становишта потрошача - такмичара међусобно замењиве с обзиром на својства, намену и цену. Имајући у виду намену ових производа, закључује се да је намена наведене заштитне опреме да се такмичари сачувају од повреда будући да је карате борилачки спорт, што значи да је намена обе врсте заштитне опреме истоветна. Разматрајући својства у

функцији замењивости наведене заштитне опреме, констатује се да само сертификована заштитна опрема омогућава оптималну заштиту од повреда, с обзиром на врсту и дебљину материјала од којег је израђена, што Светска карате федерације проверава и потврђује издавањем сертификата „WKF Approved”. Испитивање цене једне и друге заштитне опреме је показало да се према ценовнику спортске опреме за 2009. годину које је друштво „ИПОН д.о.о.” објавило на својој веб страници, „WKF Approved” заштитна опрема марке „Tokaido“ продаје по цени од 2.700 динара за рукавице, односно 3.700 динара за комплет штитника за потколеницу и рис стопала, док се опрема овог произвођача, која није „WKF Approved”, продаје по цени од 1.000 динара за рукавице, односно од 2.800 динара за комплет штитника за потколенице и рис стопала. На веб страници BMA Trading објављен је ценовник заштитне опреме „WKF Approved” марке „АДИДАС”, према коме је цена рукавица 2.900 динара, штитника за стопало 2.650 динара, односно штитника за потколеницу и стопало у комплету 3.900 динара.

Према наведеном, заштитна опрема „WKF Approved” скупља је за око 30%, односно када су рукавице у питању разлика у цени је и преко 50%, што потврђује међусобну незамењивост у погледу цене. Према томе, наведене заштитне опреме међусобно нису замењиве у погледу својстава, односно карактеристика и цене.

Имајући у виду да две наведене врсте заштитне опреме, иако имају исту намену, нису међусобно замењиве са становишта одређеног броја такмичара, нема потребе за применом теста малог, али значајног и трајног повећања цена заштитне карате опреме - рукавица и штитника за потколеницу и рис стопала која носи ознаку „WKF Approved ”.

На основу изнетог, као релевантно тржиште производа утврђено је тржиште продаје заштитне борилачке опреме - рукавица и штитника за потколеницу и рис стопала, израђене по стандардима Светске карате федерације, тј. која носи ознаку „WKF Approved”, а као релевантно географско тржиште утврђено је тржиште Републике Србије.

Оцена Уговора и ефекти на релевантном тржишту

У оцени Уговора између Карате федерације Србије и Привредног друштва за трговину BMA Trading д.о.о. Београд од 25. августа 2006. године пошло се од тога да је закључен на основу Уговора о пословно техничкој сарадњи бр. 453-02 од 30.8.2004. године, у којем су уговорне стране Карате савез Србије и Црне Горе и предузеће BMA Trading д.о.о. Београд. У члану 2. овог Уговора о пословно техничкој сарадњи прописано је да ће тим уговором бити обухваћени следећи сегменти: дефинисање услова под којима BMA Trading добија ексклузивно право дистрибуције опреме за карате спорт марке „АДИДАС” за простор Србије и Црне Горе; заједнички наступ у набавци и дистрибуцији опреме за карате спорт у Србији и Црној Гори, дефинисање услова о спонзорству, итд. У члану 4. Уговора о

пословно техничкој сарадњи наведено је да ће уговорне стране сачинити детаљне планове и програме за реализацију овог Уговора.

Уговор од 25. августа 2006. године је закључен са роком трајања од 5 година.

XXX: Изостављени чланови Уговора као пословна тајна

Чланом 4. Уговора КФС се обавезала да донесе пропис којим ће бити уведена обавеза да на свим такмичењима, која организује КФС и која се налазе на његовом календару такмичења, такмичари у борбама могу користити искључиво рукавице и штитнике за потколенице и рис марке „АДИДАС" који ће носити ознаку да је опрема одобрена од стране Светске карате федерације „WKF Approved", посебно дизајнирану и утиснуту од стране произвођача и ознаку КФС посебно дизајнирану и утиснуту од стране BMA Trading.

XXX: Изостављени чланови Уговора као пословна тајна

Разматрајући одредбе Уговора, оцењено је да члан 3. Уговора није споран будући да је уобичајено да свака репрезентација има спонзора у виду произвођача или увозника одређеног спортског бренда.

Члан 4. Уговора експлицитно уводи обавезу да на свим такмичењима која организује КФС и која се налазе на његовом календару такмичења, такмичари у борбама могу користити искључиво рукавице и штитнике за потколенице и рис марке „АДИДАС" са ознаком „WKF Approved". По самој природи ова одредба је ограничавајућег карактера по конкуренцију на тржишту продаје заштитне опреме са ознаком „WKF Approved", али су и поред тога оцењивани разлози којим су се уговорне странке руководиле код дефинисања ове одредбе. Савет Комисије је утврдио да наводи КФС и BMA Trading о томе да је циљ Уговора заштита такмичара од евентуалних повреда и да није било друге заштитне опреме која је испуњавала стандард „WKF Approved", нису основани, с обзиром да се заштита такмичара од евентуалних повреда може постићи и коришћењем рукавица и штитника за потколенице и рис стопала било које друге марке која има ознаку „WKF Approved", а не само марке „АДИДАС". Примери које је BMA Trading навео како би оправдао члан 4. Уговора је да је слична пракса и у другим спортовима, те да се и у њима одређују две или три спортске марке које су израђене по стандардима светске федерације за тај спорт, посебно потврђују да и у другим спортовима није пракса да се пропише употреба опреме само једног одређеног произвођача. У допису од 21.3.2008. године, пуномоћник BMA Trading је тврдио да је Карате федерација Француске прихватила правила WKF и да користи свега два бренда заштитне опреме на својим такмичењима и то АДИДАС и НОРИС, што потврђује да није неопходно да се на такмичењима у организацији карате федерација других земаља такмичари обавезују да носе искључиво марку заштитне опреме која је „WKF Approved", а поготово да то никако није само једна једина марка.

Прегледом веб страница неких карате савеза утврђено је следеће. У члану 2. Правила такмичења - судијски правилник Карате савеза Босне и Херцеговине под насловом „Службена одећа - такмичари" прописано је да сва заштитна опрема мора бити одобрена од WKF или Европске карате федерације (EKF), што се односи на следеће марке: Daedo (Daedo, S.L. - Барселона) и Budo-Nord (SBI Sport AB - Шведска).

Карате федерација Италије прописала је да сва заштитна опрема мора бити одобрена од стране WKF. Карате федерација Словеније на својој интернет презентацији упућује на правила WKF. Карате савез Црне Горе у члану 60. Такмичарског правилника СЦГ из 2007. године под насловом „Здравствена заштита" прописује да такмичари морају имати заштитну опрему предвиђену Правилником о борењу и суђењу WKF, EKF и КСЦГ, док у Правилима такмичења - „Кумите испит" стоји да сва заштитна опрема мора бити одобрена од стране WKF.

Аргумент да једино произвођач рукавица и штитника за потколенице и рис стопала марке „АДИДАС" има заступника у нашој земљи, посебно потврђује чињеницу да није оправдано експлицитно увођење обавезе на коришћење одређене марке, будући да би се клубови и такмичари свакако најчешће опредељивали управо за ту марку опреме, јер званично нема друге. Таквом ставу доприноси и то што је Уговором предвиђена продаја наведене заштитне опреме на штандовима на такмичењима, којом се такмичари подстичу да купе управо наведену опрему, из разлога веома лаке доступности те робе. На тај начин се међутим, утиче на структуру тржишта продаје заштитне борилачке опреме, јер се одвраћају други потенцијални конкуренти да уђу на тржиште као заступници друге опреме (ARAWAZA, TOKAIDO, HAYASHI и SMA I), која, према информацијама са веб странице Светске карате федерације, такође носи ознаку „WKF Approved",. Трошак који би потенцијални конкуренти имали код добијања сертификата „WKF Approved" не би могао брзо да се врати, с обзиром на рок трајања Уговора, свеобухватност клубова и броја такмичења у односу на које су обавезе из предметног Уговора настале.

Такође, тиме се спречавају клубови и такмичари да набаве опрему са ознаком „WKF Approved", путем интернета. Према подацима Министарства финансија - Управе царина, увоз заштитне карате опрема оптерећен је царинском стопом од 5%. Увидом у интернет презентацију **Arawaza Equipment Inc** (www.kamikaze.com), установљено је да се куповина опреме овог произвођача претрагом комплетног каталога доступног на овом сајту може извршити и путем интернета, а наведено је да се испорука врши у року од 24 часа након поруџбине у било ком делу света.

Увидом у интернет презентацију **Hayashi Sports Ltd** (www.hayashiuk.co.uk), установљено је да се куповина опреме овог произвођача може извршити путем интернета, као и путем телефона.

Увидом у интернет презентацију **Sports Master Australia** (http://smai.com.au), установљено је да је овај произвођач од 2003. године званични произвођач „WKF

Approved" заштитне карате опреме. Поруџбине се могу слати путем електронске поште, телефона или факса, при чему је минимална поруџбина у вредности од 150 аустралијских долара, а у супротном наплаћује се додатак од 10 долара. Плаћање је обавезно пре испоруке и може се извршити путем Visa и Master card.

Увидом у интернет презентацију **Tokaido Japan** (www.tokaidojapan.com) установљено је да се куповина опреме и овог произвођача може извршити путем интернета. Плаћање се може вршити великим бројем интернационално важећих кредитних картица, као и путем Western Union.

Све наведено указује да су предметним Уговором уведене значајне баријере за приступ конкурентима на тржиште продаје заштитне опреме „WKF Approved" на територији РС .

Оцењујући навод КФС и BMA Trading да постоји одређени број такмичења на којима се не примењује обавеза из члана 4. Уговора, те да се било која заштитна опрема може користити на тренинзима и припремама, утврђено је следеће. Према Статуту КФС од 14.10.2007. године, Федерација је гански савез удружених спортских организација у области карате спорта, која своју делатност обавља на територији РС. У члану 7. Статута прописано је да се клубови Федерације удружују у покрајинске и регионалне савезе, који са КФС функционишу као јединствен систем карате спорта у Републици. КФС је организована у три регионалне целине и то: Војводина, Београд и ужа Србија. Организација и рад покрајинских и регионалних савеза утврђује се Статутом тих савеза, у складу са Статутом и спортским правилима КФС. Карате такмичења на територији РС организује Карате федерација Србије, као национални карате савез и њена три регионална карате савеза. Према расположивим информацијама, постоји и око 13-15 приватних карате федерација, у оквиру којих егзистира велики број карате клубова, који услед уштеде у трошковима, не пријављују сва такмичења надлежном карате савезу. Према изјави заступника КФС, у РС има преко 500 регистрованих клубова а у КФС је преко регионалних савеза учлањено 286 клубова. На веб страници КФС међутим, стоји да је КФС један од најмасовнијих и најуспешнијих гранских савеза у Србији, у чијем саставу се налази преко 400 клубова са више од 30 000 вежбача. И око врсте такмичења која спадају у такмичења која су у организацији КФС и на њеном календару било је опречних изјава. Најпозванији да о томе да тачне податке јесте председник КФС, али се његовом исказу у потпуности не може поклонити вера управо зато што је давао опречне изјаве. Наиме, у одговору на захтев, заступник КФС је навео да су такмичари обавезни да носе заштитну опрему марке „АДИДАС" само на официјелним, националним и регионалним такмичењима, док се ова обавеза не односи на остала такмичења, турнире и купове, тако да је однос такмичара који су у обавези да носе прописану заштитну опрему према онима који то нису 30:70. На усменој расправи је дао изјаву која укључује већи број такмичења, тј. одређене турнире и купове. Имајући у виду да је законски заступник BMA Trading, у допису од 28.3.2008. године навео да се обавезна заштитна опрема односи на турнире у календару КФС, а то значи на званичне купове, првенства региона, национална првенства и известан број турнира који су утврђени

календаром, оценом оба исказа појединачно и заједно, закључено је да такмичења која су на календару КФС и у њеној организацији јесу национална првенства, првенства региона, званични купови и одређен број турнира - национални шампионат и куп, регионални шампионат и куп, „Златни појас" Чачак, „Дунав" куп „Нови сад-опен" и трофеј „Београдски победник". Обавеза ношења заштитне опреме марке „АДИДАС" (утврђена према процени председника КФС, коју нису оспориле друге странке у поступку), односи се на 30% такмичења у односу на такмичења на којима није обавезна наведена опрема.

Имајући у виду да је за највећи број такмичара природно да се такмиче да би се квалификовали у виши ниво такмичења, то је вероватно да ће у старту набављати заштитну опрему која се захтева на вишем нивоу такмичења, како не би били у ситуацији да накнадно купују другу врсту опреме за следећи ниво такмичења. С обзиром на то да је тачно прописано која је то врста опреме, такмичар нема никакав избор и вероватно је да ће купити „АДИДАС" заштитну опрему. Ову опрему може да набави у спортским радњама и посебно на такмичењима која организује КФС и која се налазе на његовом календару такмичења, јер је Уговором омогућено BMA Trading да без накнаде поставља своје штандове за продају борилачке опреме на свим такмичењима чији је КФС организатор и која се налазе у његовом календару такмичења. Према томе, у случају да је оправдан став да је због заштите такмичара неопходно да носе заштитну опрему са ознаком „WKF Approved", клубови и такмичари би морали имати могућност избора заштитне опреме других произвођача која носи исту ознаку.

Предметни Уговор а посебно одредба члана 4. Уговора је оцењена у смислу члана 7. Закона. Тим чланом је прописано да су акти који за циљ или последицу имају или могу имати битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на релевантном тржишту (споразуми, уговори, поједине одредбе уговора, изричити или прећутни договори, усаглашене праксе, одлуке удружења учесника на тржишту) споразуми који су забрањени и ништави. Нарочито су забрањени и ништави споразуми којима се:

-непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине;

-ограничава или контролише производња, тржиште, технички развој или инвестиције;

-деле тржишта или извори набавке;

-примењују неједнаки услови пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту и тиме учеснике на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;

-условљава закључење споразума прихватањем додатних обавеза које, с обзиром на своју природу и трговачке обичаје и праксу, нису у вези са предметом споразума.

Уговорна обавеза којом се КФС обавезао да донесе пропис којим ће обезбедити искључиво коришћење рукавица и штитнике за потколенице и рис марке „АДИДАС" на свим такмичењима која организује КФС и која се налазе на његовом

календару такмичења јесте акт који за циљ и последицу има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту продаје наведене заштитне опреме израђене по стандардима Светске карате федерације на територији РС. И циљ и последица овог акта јасно су идентификоване и огледају се у потпуном спречавању приступа за потенцијалне конкуренте и онемогућавању такмичара да изаберу заштитну опрему која испуњава одређени стандард. Битно спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције се према члану 2. Закона процењује у зависности од конкретног случаја према: степену и динамици промена у структури релевантног тржишта; ограничењима и могућностима равноправног приступа тржишту нових конкурената; разлозима за напуштање тржишта од стране постојећих конкурената; променама којима се ограничава могућност снабдевања тржишта, степену погодности насталих за потрошаче и другим околностима од утицаја на повреду конкуренције. Очигледна природа наведене одредбе Уговора потврђује да до промена у структури релевантног тржишта не може да дође све до истека трајања Уговора. Што се тиче приступа тржишту нових конкурената, исти је потпуно онемогућен. Постојећи конкуренти су демотивисани да остану на тржишту јер немају приступ значајном делу тржишта. О степену погодности за потрошаче се такође не може говорити, с обзиром на то да потрошачи - такмичари немају могућност избора између пет марки заштитне опреме које носе ознаку „WKF Approved”. Из тог разлога се потврђује општа претпоставка да у одсуству конкуренције потрошач плаћа за производ више него што је потребно и не добија квалитет који би желео.

Такође је у оцени да се предметним Уговором битно спречава и ограничава конкуренција узет у обзир и број такмичења на којима је обавезна заштитна опрема, те број клубова чији су чланови у обавези да наступају искључиво у заштитној опреми марке „АДИДАС”, што такође потврђује да је као последица примене предметног Уговора дошло до битног спречавања и ограничавања конкуренције на релевантном тржишту.

Образлажући одлуку о ексклузивном обавезивању на употребу марке „АДИДАС”, КФС се позива на обавезе које има према Светској карате федерацији. Према Правилнику Светске карате федерације, ношење заштитне опреме одобрене од Светске карате федерације обавезно је на такмичењима која су у организацији Светске карате федерације, док се на континенталним, међународним и националним превенствима не може ускратити право такмичарима да наступају у поменутој опреми. Позивајући се на ова правила, КФС је у члану 55. Такмичарског правилника прописао да такмичари морају имати заштитну опрему предвиђену Правилником о борењу и суђењу Светске карате федерације и КФС. С обзиром на изнете одредбе Правилника Светске карате федерације, чланом 55. Такмичарског правилника КФС, није јасно прописано која је заштитна опрема обавезна и на којим такмичењима. Према изнетом тумачењу КФС у допису од 13.5. 2008. и 21.5.2008. године и изјави заступника КФС датој на усменој расправи, члан 55. Такмичарског правилника прописује ношење обавезне заштитне опреме „WKF Approved”, с тим што је у допису појашњено да у спортској пракси нормативна акта нису прецизно дефинисана, већ се многе ствари подразумевају. Пуномоћник

BMA Trading је у допису од 4.2.2009. године тврдио да је WKF препоручио закључење предметног Уговора, што према наведеном члану Такмичарског правилника WKF није тачно.

Из наведеног произлази да правила Светске карате федерације нису протумачена на правилан начин, како од стране КФС, тако и од стране BMA Trading. С обзиром на то, закључено је да се на основу Такмичарског правилника КФС не може са сигурношћу утврдити која заштитна опрема је обавезна на такмичењима у организацији ове Федерације. Савет Комисије међутим није уверен да је до наведеног пропуста дошло случајно, односно како наводи заступник КФС, да у спортској пракси нормативна акта нису прецизно дефинисана, већ се многе ствари подразумевају. Наиме, да је експлицитно наведено да је обавезна употреба заштитне опреме „WKF Approved", онда би такмичари користили било коју опрему која носи наведену ознаку а не одређену марку „АДИДАС". У том случају, КФС не би имао оправдање за одредбу члана 4. Уговора, извод из одлуке Управног одбора КФС од 14.06.2006. године, те дописе које је КФС упућивао регионалним канцеларијама, јер се у свим наведеним актима истиче да је обавезно ношење опреме искључиво марке „АДИДАС", а не било које која носи ознаку „WKF Approved".

Са налазима, тј. чињеницама и околностима од значаја за разјашњење ове управне ствари поступљено је у смислу члана 133. Закона о општем управном поступку, тако што су дописом од 10.4.2009. године достављени странкама на изјашњење, заједно са доказима на које се Савет Комисије позива.

У одговору од 23.4.2009. године законски заступник КФС је подвукао да национални систем такмичења обухвата зону, регију и првенство Србије, што је јединствен систем такмичења. Поводом своје изјаве дате на усменој расправи да схвата да је предметним Уговором направљена грешка, додао је да није била намерна. Појаснио је и наводе изнете на страни 14. овог решења, тако што је истакао да је у Србији регистровано преко 500 клубова који су добили решење Министарства спорта РС, а да није познато који број од регистрованих заиста функционише. Податак дат на веб страници КФС о броју клубова је општи податак, док се сваке године обнављају регистрације клубова у КФС. Још једном је потврдио да је тренутно у КФС учлањено 286 клубова.

Законски заступник BMA Trading је у одговору од 24.4.2009. године изнео да је основни циљ закључења Уговора од стране његовог друштва искључива заштита такмичара и унапређење спорта и да с обзиром на ту чињеницу, не произлази и ништавост целог Уговора. Остали наводи су поновљени, а Савет Комисије их је већ оцењивао. Иако су дописом од 10.4.2009. године, странке обавештене да је Савет Комисије стао на становиште да ништавост одредбе члана 4. Уговора повлачи и ништавост целог Уговора, након разматрања навода BMA Trading из дописа од 24.4.2009. године Савет Комисије је прихватио став да ништавост једне одредбе не треба у конкретном случају да води ништавости целог Уговора. Наиме, ништавост одредбе члана 4. Уговора доводи у питање цео Уговор у смислу да је вероватно да

странке нису желеле да уговоре права и обавезе које су уговориле када се изузме члан 4. Уговора, зато што то није била основна побуда из које су приступили закључењу уговор или зато што је поништењем одредби члана 4. Уговора нарушено начело једнаке вредности узајамних давања. Ипак, Савет Комисије је оценио да је на уговорним странама да процене да ли Уговор може да опстане без одредбе члана 4. Уговора, односно да ли су желеле да уговоре бесплатне рекламне и маркентишке услуге само на име спонзорства карате репрезентације Србије. За утврђивање да је забрањени споразум само члан 4. Уговора, Савет Комисије се одлучио имајући у виду да део Уговора који се односи на спонзорисање карате репрезентације Србије није споран.

Узимајући у обзир и наводе дате у дописима од 23. и 24. 4. 2009. године, Савет Комисије је оценио да нису од утицаја на другачије решење ове управне ствари. Чињеница да је законски заступник КФС признао да је направљена грешка закључењем предметног Уговора и изразио жељу да усклади Уговор са Законом, те да од 1. септембра 2008. године није послао ниједан допис којим би обавезао такмичаре да носе опрему марке „АДИДАС”, може бити олакшавајућа околност у прекршајном поступку.

Имајући у виду све наведено, Савет Комисије је на основу члана 8. Закона у вези са чланом 7. Закона утврдио да је одредба члана 4. Уговора између Карате федерације Србије и Привредног друштва за трговину BMA Trading д.о.о. Београд од 25. августа 2006. године, забрањени споразум из члана 7. Закона о заштити конкуренције, тј. акт који за циљ и последицу има битно спречавање и ограничавање конкуренције на тржишту продаје заштитне борилачке опреме – рукавица и штитника за потколеницу и рис стопала израђених по стандардима Светске карате федерације („WKF Approved”) на територији РС.

Из претходно наведених разлога Савет Комисије је одлучио као у диспозитиву решења.

Поука о правном леку:

Против овог решења се може поднети тужба Врховном суду Србије у року од 30 дана од дана пријема решења.

ПРЕДСЕДНИЦА САВЕТА

Проф. др Дијана Марковић Бајаловић

Достављено:

1. Адвокат Милан Д. Ђурић
   Булевар Војводе Мишића бр. 25
   Београд;
   Председник КФС, Зоран Јерковић
   Кнез Михајлова бр. 7
   Београд;
2. Адвокат Срђан Ђорђевић
   Чубрина 10
   Београд;
4. Архива;